

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики
та продовольства України

№ _____

Положення про наукового спостерігача

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає правовий статус, кваліфікаційні вимоги, основні завдання, права і обов'язки наукового спостерігача, процедуру його направлення на риболовне судно під Державним Прапором України або судно іноземної держави (далі – риболовні судна) та відкликання з них, а також інші вимоги щодо збору науково-промислових даних для забезпечення виконання положень міжнародних договорів, стороною яких є Україна та якими встановлено вимогу щодо міжнародного наукового спостереження у ході здійснення промислових операцій.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

відповідальна наукова установа – наукова установа, визначена уповноваженим органом відповідальною за реалізацію наукових досліджень з оцінки стану, вивчення біології та середовища існування водних біоресурсів, збирання біологічних і промислово-статистичних даних у зоні дії міжнародного договору, стороною якого є Україна або у відкритому морі;

держава прапора – держава, що надала риболовному судну право плавати під її прапором відповідно до національного законодавства і міжнародних договорів;

звіт наукового спостерігача – опрацьовані науковим спостерігачем, відповідно до встановлених для відповідного району наукового спостереження вимог, науково-промислові дані;

наукове спостереження – комплекс заходів щодо збору науково-промислових даних у районі наукового спостереження та підготовки звіту за результатами їх аналізу, які здійснюються з урахуванням вимог національного законодавства і міжнародних договорів;

науково-промислові дані – біологічна, екологічна та технічна інформація щодо навколишнього природного середовища та водних біоресурсів, зібрана науковим спостерігачем у районі наукового спостереження під час здійснення риболовним судном спеціального використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України;

район наукового спостереження – морський район, що вважається одиницею для цілей географічної класифікації в рибальстві, сформований через посилення на підрайон, сектор або підсектор Продовольчої та сільськогосподарської організації Організації Об'єднаних Націй або, у відповідних випадках, район (підрайон, сектор або підсектор) зони

UB
Міністерство аграрної політики та продовольства України
№21-1210-05.1/30804 від 29.12.2023
КЕП: Сольський М. Т. 29.12.2023 23:38
58E2D9E7F900307B040000008E823400DEB9A100

відповідальності міжнародних організацій з питань управління рибальством (далі – МОУР), економічну зону або зону, обмежену географічними координатами;

суб'єкт господарювання – судновласник або власник риболовного судна, судно якого планує або здійснює спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України під Державним Прапором України;

уповноважений орган – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства.

Інші терміни в цьому Положенні, вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» та нормативно-правових актах, прийнятих відповідно до нього.

II. Правовий статус наукового спостерігача

1. Правовий статус наукового спостерігача на риболовному судні прирівнюється до правового статусу старшого командного (старшого офіцерського) складу риболовного судна.

2. Науковий спостерігач своїми діями не втручається в діяльність екіпажу риболовного судна, пов'язану із здійсненням спеціального використання водних біоресурсів.

3. Науковий спостерігач не виконує інспекторських функцій.

4. Науковий спостерігач, у своїх діях, пов'язаних з виконанням на риболовному судні покладених на нього обов'язків, підзвітний уповноваженому органу та відповідальній науковій установі.

5. На наукового спостерігача не може бути покладено судові обов'язки, крім обов'язків щодо боротьби за живучість риболовного судна.

III. Кваліфікаційні вимоги до наукового спостерігача

1. Науковим спостерігачем може бути особа, яка:

має вищу (повну, базову) освіту;

має досвід роботи не менше одного року за напрямом науково-дослідної діяльності у галузі рибного господарства;

обізнана з положеннями нормативно-правових актів та інших документів, які регулюють діяльність у районі наукового спостереження;

є компетентною в питаннях навігації, збору і попередньої обробки зібраних на риболовних суднах науково-промислових даних;

володіє мовою, яка забезпечує необхідний для виконання обов'язків наукового спостерігача рівень комунікації на борту риболовного судна, на якому він здійснює наукові спостереження та узгоджена між представником

риболовного судна, який приймає наукового спостерігача на риболовне судно для здійснення наукового спостереження та відповідальною науковою установою, яка направляє наукового спостерігача;

придатна до роботи на риболовних судах за станом здоров'я;
атестована відповідальною науковою установою.

2. Порядок атестації наукових спостерігачів затверджується відповідальною науковою установою.

IV. Права та обов'язки наукового спостерігача

1. Науковий спостерігач має право на:

забезпечення належних умов для виконання своїх обов'язків і відпочинку, безпеку у період його перебування на борту риболовного судна;

вільний доступ до всіх суднових приміщень і механізмів, відомостей щодо дій екіпажу, суднових документів щодо добутих (виловлених) водних біоресурсів та будь-яких записів, пов'язаних із здійсненням спеціального використання водних біоресурсів, гідрометеорологічних даних і даних щодо стану навколишнього природного середовища;

доступ до суднових засобів зв'язку і користування ними.

2. Науковий спостерігач зобов'язаний:

здійснювати збір науково-промислових даних відповідно до вимог національного законодавства та міжнародних договорів;

дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, встановлених на риболовному судні, на якому здійснюється наукове спостереження;

здійснювати свою діяльність, не перешкоджаючи функціонуванню риболовного судна, на якому здійснюється наукове спостереження;

дотримуватись вимог конфіденційності інформації щодо спеціального використання водних біоресурсів, отриманої ним на риболовному судні.

3. Науковому спостерігачу забороняється вимагати чи приймати, безпосередньо чи опосередковано, будь-які грошові винагороди, подарунки, послуги, позики або будь-що, якщо воно має грошову цінність, від суб'єктів господарювання або осіб, чий інтереси можуть стосуватися виконання чи невиконання науковим спостерігачем своїх обов'язків, крім харчування, проживання, покриття витрат на переїзд до/з риболовного судна або заробітної плати, якщо ці витрати здійснюються суб'єктом господарювання.

V. Направлення та відкликання наукового спостерігача

1. Науковий спостерігач направляється на риболовне судно відповідно до рішення відповідальної наукової установи, за погодженням з уповноваженим органом.

2. Для направлення наукового спостерігача на риболовне судно, суб'єкт господарювання подає до відповідальної наукової установи заяву за формою згідно з додатком до цього Положення (далі – заява суб'єкта господарювання), до якої додаються:

1) копії документів, які підтверджують майнові права суб'єкта господарювання на риболовне судно (свідоцтво про право власності на риболовне судно, договір оренди або договір фрахтування);

2) копія свідоцтва про право плавання під Державним Прапором України.

Суб'єкт господарювання відповідає за достовірність даних, зазначених у заяві суб'єкта господарювання та документах, що до неї додаються.

3. Заява суб'єкта господарювання розглядається відповідальною науковою установою протягом 30 календарних днів з дня її надходження, яка за результатами розгляду приймає рішення, за погодженням з уповноваженим органом, про направлення наукового спостерігача на риболовне судно або відмову у його направленні, про що повідомляє суб'єкта господарювання.

4. Відповідальна наукова установа за результатами розгляду заяви суб'єкта господарювання вносить уповноваженому органу для погодження пропозицію щодо направлення наукового спостерігача на риболовне судно або відмову у його направленні, до якої доється:

копія заяви суб'єкта господарювання;

план роботи наукового спостерігача на борту риболовного судна, на яке він направляється.

5. Уповноважений орган, з урахування положень пункту 7 цього розділу, розглядає пропозицію та документи, які до неї додаються, внесені відповідальною науковою установою, та за результатами розгляду повідомляє відповідальну наукову устанovu про погодження пропозиції щодо направлення наукового спостерігача на риболовне судно або відмову у її погодженні.

6. Відповідальна наукова установа повідомляє суб'єкта господарювання про рішення щодо направлення наукового спостерігача на риболовне судно або відмову у його направленні протягом 30 календарних днів з дня надходження заяви суб'єкта господарювання.

7. Підставою для відмови відповідальною науковою установою у направленні наукового спостерігача є:

1) подання в заяві суб'єкта господарювання або документах, що до неї додаються недостовірної інформації/відомостей;

2) відмова уповноваженого органу у погодженні направлення наукового спостерігача.

8. Підставами для відмови уповноваженим органом у погодженні направлення наукового спостерігача на риболовне судно є:

1) наявність задокументованої інформації про співпрацю наукового спостерігача з представниками, підприємствами, установами та організаціями держав, які Верховною Радою України визнані державою-агресором або державою-окупантом;

2) застосування до суб'єкта господарювання або пов'язаних з ним осіб спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України «Про санкції»;

3) невиконання або неналежне виконання науковим спостерігачем покладених на нього обов'язків щодо забезпечення наукового спостереження промислової діяльності риболовного судна та підготовки звітних матеріалів за його результатами у попередніх промислових сезонах;

4) систематичне порушення науковим спостерігачем правил внутрішнього розпорядку, встановлених на риболовному судні, на якому він здійснював наукове спостереження у попередніх промислових сезонах;

5) недотримання науковим спостерігачем вимог конфіденційності інформації щодо спеціального використання водних біоресурсів, отриманої ним на риболовному судні, у попередніх промислових сезонах;

6) наявність задокументованої інформації про вимагання чи прийняття науковим спостерігачем, безпосередньо чи опосередковано, від суб'єктів господарювання або осіб, чий інтереси можуть стосуватися виконання чи невиконання науковим спостерігачем своїх обов'язків, грошових винагород, подарунків, послуг, позик або будь-чого, що має грошову цінність;

7) систематичне порушення суб'єктами господарювання і капітанами риболовних суден своїх обов'язків відносно наукового спостерігача, викладених у розділі VI цього Положення, у попередніх промислових сезонах;

8) подання в заяві суб'єкта господарювання або документах, що до неї додаються недостовірної інформації/відомостей.

9. Науковий спостерігач на риболовному судні перебуває під юрисдикцією держави прапора та зобов'язаний здійснювати свою діяльність відповідно до вимог (документів) МОУР, що регламентують роботу наукового спостерігача, та законодавства держави прапора з питань, не врегульованих документами МОУР.

10. Науковий спостерігач направляється на риболовне судно, що плаває під прапором іншої держави, на підставі укладеної домовленості між уповноваженими органами держав щодо наукового спостереження за діяльністю риболовних суден та відповідно до вимог цього Положення.

11. Наукового спостерігача може бути відкликано відповідальною науковою установою за погодженням з уповноваженим органом у разі суттєвого погіршення стану його здоров'я та загрози життю або за інших обставин, що унеможливають ефективне виконання науковим спостерігачем його обов'язків на борту риболовного судна.

12. У разі відкликання наукового спостерігача з риболовного судна, відповідальна наукова установа за погодженням з уповноваженим органом може направити іншого наукового спостерігача на риболовне судно.

VI. Обов'язки суб'єктів господарювання і капітанів риболовних суден в частині забезпечення наукового спостереження під час здійснення промислу

1. Суб'єкти господарювання зобов'язані приймати на борт риболовного судна наукових спостерігачів, якщо така вимога встановлена міжнародними договорами, законодавством прибережної держави або документами МОУР, у районі відповідальності яких планується здійснювати спеціальне використання водних біоресурсів.

2. Суб'єкти господарювання та капітани риболовних суден, що здійснюють спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України забезпечують належні умови для виконання обов'язків і відпочинку наукового спостерігача, його безпеку у період перебування на борту риболовного судна.

3. Суб'єкти господарювання, капітани та члени екіпажів риболовних суден, зобов'язані співпрацювати з науковим спостерігачем та сприяти йому у належному виконанні покладених на нього обов'язків, а також надавати на його вимогу:

вільний доступ до всіх суднових приміщень і механізмів, відомостей щодо дій екіпажу, суднових документів щодо обліку добутих (виловлених) водних біоресурсів, будь-яких записів та інших інформаційних джерел, пов'язаних з отриманням, переробкою, зберіганням і вивантаженням уловів, всіх його компонентів і продуктів переробки, включаючи викиди та інші наслідки діяльності судна, які мають вплив на навколишнє природне середовище;

можливість відбору проб водних біоресурсів з будь-якого улову для отримання біологічних даних відповідно до методичних рекомендацій щодо збору і попередньої обробки польових матеріалів, затверджених відповідальною науковою установою, за погодженням з уповноваженим органом;

вільний доступ до поточних гідрометеорологічних даних і даних щодо стану навколишнього природного середовища, що надходять на риболовне судно;

усі відомості про точний час і місце виконання промислових та інших операцій, здійснюваних риболовним судном;

доступ до суднових засобів зв'язку і можливість користування ними;

спецодяг, інші засоби індивідуального захисту відповідно до Закону України «Про охорону праці»;

рятувальні засоби відповідно до вимог Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 року з поправками.

4. Капітан риболовного судна, на якому здійснюється спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України, має право отримати копію звіту наукового спостерігача (на вимогу).

5. Суб'єкту господарювання, капітану та членам екіпажу судна, на якому перебуває науковий спостерігач забороняється:

пропонувати науковому спостерігачу, безпосередньо чи опосередковано, будь-які грошові винагороди, подарунки, послуги, позики або будь-що, що має грошову вартість, за виключенням покриття витрат на харчування, проживання, переїзд до/з риболовного судна або заробітної плати, якщо ці витрати здійснюються суб'єктом господарювання;

залякувати або принижувати наукового спостерігача, заважати йому виконувати його обов'язки;

перешкоджати або втручатися у процедуру збору первинної інформації науковим спостерігачем;

пошкоджувати, знищувати або викидати зібрані науковим спостерігачем зразки, обладнання, записи, документи або особисті речі, що йому належать без прямої згоди наукового спостерігача;

забороняти, перешкоджати або змушувати наукового спостерігача проводити або не проводити відбір зразків, наукове спостереження і виконання інших обов'язків наукового спостерігача;

перешкоджати або заважати науковому спостерігачу комунікувати з відповідальною науковою установою, яка направляє наукового спостерігача на риболовне судно, у тому числі, шляхом перешкоджання у доступі до наявних на судні засобів зв'язку.

6. У разі порушення суб'єктом господарювання вимог національного законодавства, міжнародних договорів та цього Положення в частині забезпечення наукового спостереження, риболовне судно не допускається до спеціального використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України.

7. Оплата праці наукових спостерігачів здійснюється суб'єктом господарювання відповідно до договору, укладеного між таким суб'єктом господарювання та відповідальною науковою установою.

VII. Взаємовідносини наукового спостерігача та відповідальної наукової установи

Відповідальна наукова установа у взаємовідносинах з наукових спостерігачем здійснює:

затвердження порядку атестації наукових спостерігачів;

направлення та відкликання наукових спостерігачів, за погодженням з уповноваженими органом;

встановлення вимог щодо звітності наукового спостерігача за результатами наукового спостереження, її подання, зберігання та доступу до неї;

проведення навчань і спеціальних інструктажів наукових спостерігачів з метою їх ознайомлення з національним законодавством та міжнародними договорами, що регламентують діяльність наукових спостерігачів, а також спеціальне використання водних біоресурсів;

забезпечення наукових спостерігачів інформацією, матеріалами, та обладнанням, необхідними для виконання своїх обов'язків;

контроль за діяльністю наукового спостерігача;

правове забезпечення діяльності наукового спостерігача;

надання узагальнених даних щодо діяльності наукових спостерігачів до міжнародних організацій відповідно до національного законодавства та міжнародних договорів.

**Начальник Управління
регулювання аграрних ресурсів**

Ольга ПАЗИНИЧ

Додаток
до Положення про наукового
спостерігача
(пункт 2 розділу V)

Заява
про направлення на риболовне судно наукового спостерігача

Відповідно до положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 року, Угоди про виконання положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 року, що стосуються збереження транскордонних рибних запасів і запасів далеко мігруючих риб і управління ними

_____,
(повне або скорочене найменування юридичної особи або прізвище, власне ім'я, по батькові
(за наявності) фізичної особи-підприємця, місцезнаходження юридичної особи або місце
проживання фізичної особи-підприємця)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(код ЄДРПОУ юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків чи серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку в паспорті)

прошу направити наукового спостерігача для забезпечення наукового спостереження під час здійснення спеціального використання за межами юрисдикції України _____,

(район наукового спостереження, МОУР (за наявності), виключна економічна зона іншої держави)

на риболовне судно _____,
(найменування риболовного судна/номер ІМО/реєстраційний номер)

у період з _____ до _____

Додатки: на _____ арк. в 1 прим.

Судновласник (власник) судна _____
(підпис) (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))